

УДК 347.965.4

Людмила Слива,*аспірант кафедри виконавчого, нотаріального процесів та адвокатури
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

КОНСУЛЬТУВАННЯ АДВОКАТОМ ЯК СТАДІЙНИЙ ПРОЦЕС

Стаття присвячена аналізу консультування адвокатом як складного багатокомпонентного явища. Автором зосереджуються увага на стадіях консультування, окремих наукових підходах до їх визначення. Окрема увага присвячена визначенню кожної із досліджуваних стадій. Зокрема, надані їх авторські дефініції та підходи до змістового розуміння.

Ключові слова: адвокатура, адвокатська діяльність, консультативна робота, консультування, стадії консультування.

Постановка проблеми. Консультування адвоката – багатокомпонентне та комплексне явище. Стаття 1312 Конституції України передбачає, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура [1]. І саме консультування становить основу даної юридичної практики. Будь-якій подальшій співпраці адвоката з клієнтом передує саме консультування, адже в адвоката виникає потреба ознайомитися із суттю правового конфлікту, що з ним звернувся клієнт, розробити позицію у справі та, власне, надати комплексну консультацію особі, що звернулася за правовою допомогою. На превеликий жаль, основна увага вчених зосереджена на тактиці та стратегії захисту адвокатом у суді, проте, на мою думку, будь-якому судовому захисту передує складна консультативна робота адвоката з клієнтом. Вона потребує детального аналізу та регламентації. Розуміючи етапність та стадійність консультування, адвокат матиме змогу побудувати дієвий алгоритм консультування, що дозволить повною мірою досягти його завдання. Адже основним завданням цього виду адвокатської діяльності є знаходження правових методів та засобів вирішення юридичних проблем довірителя.

Аналіз досліджень та публікацій із даної теми. Поняттю та проблемам консультативної діяльності присвячені окремі роботи Л. А. Воскобітової, С. Д. Гусарева, Я. Зейкана, О. Д. Святоцького, Д. П. Фіолевського, С. Я. Фурси та інших вітчизняних та зарубіжних вчених. Не зважаючи на те, що науковці та практики у своїх працях згадують про такий вид адвокатської діяльності, як консультування, наразі відсутнє комплексне наукове дослідження, присвячене окремим теоретичним та практичним особливостям консультування, що викликає певні труднощі і в правозастосовчій діяльності.

Виклад основного матеріалу.

Консультативна робота адвоката – це комплексна діяльність адвоката щодо вирішення конкретної правової проблеми клієнта. Під консультуванням пропоную розуміти безпосередній процес взаємодії адвоката та клієнта (довірителя) з метою знаходження правових методів та засобів вирішення юридичних проблем довірителя. Консультування має на меті вирішення декількох завдань, серед яких, зокрема:

- збирання найбільш повної інформації щодо наявного правового конфлікту;
- аналіз отриманої інформації;
- матеріально-правова та процесуально-правова кваліфікація обставин справи;
- визначення всіх можливих способів вирішення конфлікту;
- аналіз переваг та недоліків запропонованих варіантів розв'язання ситуації.

Усі ці завдання поступово розкриваються та реалізуються в ході здійснення консультування, що говорить про стадійність цього процесу. Безперечно, дані стадії не є жорсткими та регламентованими, адвокат вільний самостійно обирати шлях, яким буде розвиватись його взаємодія з довірителем. Проте, взагалі, в літературі визначають такі стадії консультування:

- 1) інтерв'ю;
- 2) аналіз зібраної інформації;
- 3) вироблення правової позиції у справі;
- 4) надання консультації клієнту [9, с. 8].

А. О. Краснейчук у своєму дослідженні пропонує триступеневий характер консультування: підготовка до консультування, діагностика стану проблеми, та саме безпосереднє консультування з розробки альтернативних способів вирішення проблем [10]. Л. О. Воскобітова пропонує застосовувати під час консультування п'ятиступеневий алгоритм дій:

- 1) підготовка до консультування;
- 2) організаційний етап;
- 3) роз'яснювально-прогностичний етап;
- 4) етап вибору оптимального варіанту;
- 5) завершальний етап [7, с. 185-189].

Вважаю, що подібні підходи тією чи іншою мірою відображають алгоритм дій, які необхідно здійснити для ефективного консультування адвокатом, проте потребують деякого уточнення. Зокрема, першою стадією консультування є підготовка, в ході якої встановлюється контакт між довірцем та адвокатом, без якого втрачається ефективність подальшого консультування. Другою стадією є збір інформації по справі. Як зазначає С. Я. Фурса, адвокату доступні такі шляхи збору інформації: 1) опитування громадян; 2) консультування фахівців; 3) вивчення документів [5, с. 206]. Тому доречно виділити такі ступені етапу збору інформації: опитування, консультування фахівців (експертів, спеціалістів) – факультативний підетап, що здійснюється у разі, коли для надання консультації необхідно володіти спеціальними знаннями), та збір письмових документів. Наступною стадією є аналіз отриманої інформації, зокрема виокремлення предметної, додатково-предметної та непередметної інформації. Далі важливим є матеріально-правова та процесуально-правова кваліфікація справи. Наступною стадією є формування можливих варіантів вирішення спору (судовий, позасудовий тощо). Вважаю, що виокремлювати стадію вироблення правової позиції у справі без зазначення етапу формування варіантів вирішення спору є недоцільним, оскільки адвокат не має самостійно вирішувати, яку позицію займає клієнт у справі. Лише ознайомившись останнього з усіма можливими варіантами розв'язання конфлікту, проаналізувавши переваги та недоліки кожного з них, разом із клієнтом адвокат може виробити правову позицію по справі, враховуючи інтереси клієнта. Останньою, завершальною стадією є консультація, тобто безпосереднє надання роз'яснень та порад клієнту.

Отже, пропоную виділяти такі стадії консультативної діяльності адвоката:

- підготовка;
- інтерв'ю (опитування);
- збір інформації та її подальший аналіз;
- аналіз обставин справи;
- аналіз нормативно-правової основи справи: матеріально-правова кваліфікація справи та процесуально-правова кваліфікація справи;
- формування правової позиції у справі, аналіз її переваг та недоліків;
- консультація (вироблення правової позиції по справі після обговорення з клієнтом).

Пропоную коротко зосередитись на особливостях окремих із зазначених стадій.

Підготовча стадія. Підготовча стадія полягає у встановленні психологічного зв'язку з клієнтом. Отже, підготовча стадія в процесі консультування – це стадія консультування, під час якої адвокат здійснює первинне ознайомлення з обставинами справи, знайомство з особою клієнта, організацію робочого простору. З-поміж усіх видів діяльності адвоката консультування є одним із найбільш психологізованих, скільки має на увазі міжособистісне спілкування. У процесі консультування, як зазначають науковці, адвокат та заявник є носіями конкретних ролей, що визначає і свого роду обмежує їхню можливу поведінку. У процесі спілкування адвокат та клієнт використовують вербальні (слова) та невербальні (міміка, жести) засоби спілкування. Безперечно, метою адвоката, перш ніж розпочати безпосередній процес консультування, є налагодження довірительної атмосфери. Цьому значною мірою сприяє дотримання адвокатом у спілкуванні з клієнтом правил адвокатської етики, зокрема адвокатської таємниці. Про факт того, що вся надана клієнтом інформація захищається законом і не розповсюджується адвокатом, варто окремо повідомити особу, що звернулася за консультацією. Обов'язково, на мою думку, на стадії підготовки потрібно наголосити клієнту на принципах, за якими відбувається спілкування адвоката та клієнта, зокрема на принципі конфіденційності як інформації, що надається адвокату в процесі консультування, так і самого факту звернення до адвоката клієнта. Так, відповідно до норм статті 10 Правил адвокатської етики України, збереження конфіденційності будь-якої інформації, яка визначена як предмет адвокатської таємниці Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» або становить персональні дані про фізичну особу, які охороняються законодавством з питань захисту персональних даних, є правом адвоката у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати розголошення такої інформації, та обов'язком щодо клієнта і тих осіб, кого ця інформація стосується. Дія принципу конфіденційності не обмежена в часі [3]. Адвокатською таємницею є: факт звернення особи за правовою допомогою; будь-яка інформація, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката, стажисту або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням), у зв'язку з наданням професійної правничої (правової) допомоги або зверненням особи за правовою допомогою; зміст

будь-якого спілкування, листування та інших комунікацій (в тому числі з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката, стажиста з клієнтом або особою, яка звернулася за наданням професійної правничої (правової) допомоги; зміст порад, консультацій, роз'яснень, документів, відомостей, матеріалів, речей, інформації, підготовлених, зібраних, одержаних адвокатом, помічником адвоката, стажистом або наданих ним клієнту в рамках професійної правничої (правової) допомоги чи інших видів адвокатської діяльності. Розголошення відомостей, що становлять адвокатську таємницю, заборонено за будь-яких обставин, включаючи незаконні спроби органів досудового розслідування і суду допитати адвоката про обставини, що становлять адвокатську таємницю [2]. Інформація та документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за згодою клієнта або особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання професійної правничої (правової) допомоги, що викладена у її письмовій заяві. Також варто зауважити, що процес психологічної взаємодії та налагодження зв'язку між адвокатом та клієнтом не є процесом формалізованим та обмеженим виключно стадією підготовки до консультування. Адвокатом можуть використовуватись окремі техніки і на стадії інтерв'ю. Так, дієвим для встановлення психологічного контакту є метод «активного слухання». Суть даного методу полягає у тому, що особа, яка слухає, активно демонструє, що вона чує і розуміє як інформацію, що її намагається донести інша особа, так і її почуття. Варто зазначити, що не завжди адвокату та клієнту вдається встановити бажаний психологічний контакт, але до цього необхідно прагнути. Саме на стадії встановлення психологічного контакту адвокат представляється, знайомиться з відвідувачем, обговорює порядок надання консультації, обсяг юридичної допомоги та вирішує питання оплати праці. У разі, якщо правова проблема відвідувача знаходиться поза полем правової компетенції адвоката або не вдається досягти згоди з організаційних питань, то консультація не проводиться.

Інтерв'ю (опитування). Зазвичай адвокату доводиться мати справу з ретроспективними правовідносинами, тобто такими, що вже мали місце. І в цьому разі саме клієнт виступає первинним джерелом інформації про правову проблему, що виникла. Від уміння адвоката побудувати процес опитування, а також від успішності цього етапу залежатиме подальша ефективність участі адвоката у конкретному випадку. У словнику української мови під інтерв'ю розуміють бесіду, вибудовану за певним планом через безпосе-

редній контакт інтерв'юера з респондентом з обов'язковою фіксацією відповідей [6, с. 548]. Розрізняють журналістське інтерв'ю, що є самостійним жанром журналістської діяльності, та соціологічне інтерв'ю (опитування). У соціології під інтерв'ю розуміють метод збору соціальної вербальної інформації про досліджуваний об'єкт під час безпосереднього чи опосередкованого спілкування дослідника з респондентом шляхом реєстрації його відповідей на запитання або ствердження [11, с. 96]. Проте в літературі відсутнє розуміння поняття «опитування адвокатом». Під опитуванням розуміють першу стадію консультування, тобто безпосередньої взаємодії клієнта та адвоката.

З огляду на це, пропоную таке формулювання поняття «опитування» як стадії консультування адвоката: це збір адвокатом інформації від клієнта (третьох осіб) з метою формування первинного бачення правової проблеми довірителя та отримання додаткової предметної інформації по суті спору. Опитування як стадія консультування має такі складники:

- вільна розповідь, в ході якої клієнт самостійно ознайомлює адвоката з власним баченням правової проблеми, що виникла;
- додаткові питання адвоката, під час яких адвокат уточнює предметну та додатково-предметну інформацію, що не були озвучені клієнтом на попередньому підетапі;
- узагальнення отриманої адвокатом інформації в ході інтерв'ю.

Збір інформації та її подальший аналіз.

У літературі відсутнє визначення поняття збору інформації адвокатом. Тому пропоную визначити збір інформації адвокатом як діяльність адвоката в ході здійснення консультативної діяльності, спрямовану на встановлення обставин у справі та інформації, що їх підтверджує, шляхом додаткового опитування клієнта та третіх осіб, аналізу документів та їх витребування, використання інформації з відкритих джерел та/або відкритих реєстрів, використовуючи інструмент адвокатського запиту та іншими способами, не забороненими законом.

З огляду на надане визначення, інформацію, отриману адвокатом в ході відповідної діяльності з її збору, можна поділити на такі види:

- усні свідчення;
- письмові документи;
- аудіоматеріали;
- відеоматеріали.

Аналіз обставин справи. Для юриста навик аналізу правових ситуацій є професійним навиком, від оволодіння яким багато в чому залежать успіхи або невдачі юриста в професійній діяльності. Аналіз пронизує

всі етапи роботи адвоката у справі і тією чи іншою мірою присутній на стадіях інтерв'ю і у подальшому консультуванні клієнта. Без досвіду аналізу справи юрист не може успішно брати участь у судочинстві. Пропоную під аналізом фактичних обставин справи розуміти стадію консультативної роботи адвоката, що полягає у здійсненні правового аналізу фактів об'єктивної реальності, що становлять основу юридичного конфлікту, їх позиціонування та здійснення їх належного обґрунтування.

Таким чином, аналізуючи фактичну основу справи, адвокат повинен розуміти і чітко розмежовувати факти об'єктивної реальності, що існували і, можливо, продовжують існувати незалежно від його свідомості і волі, і фактичні обставини справи як інформаційний образ цієї реальності, який він сам або інші учасники процесу цілеспрямовано сформуливали у своїй свідомості на основі отриманої інформації.

Здійснюючи аналіз фактичних обставин справи, адвокату необхідно сформулювати юридичний склад правової ситуації, наповнивши кожен з його елементів відповідними фактами об'єктивної реальності. Важливим є також групування юридичних фактів. Зокрема, це допоможе адвокату визначитись, які факти є абсолютними та не викликають сумнівів, а щодо яких така впевненість відсутня. Так, юридичні факти прийнято поділяти на абсолютні та спростовні. Абсолютними є факти, що залишаються незмінними незалежно від ставлення сторін. Наприклад, це може бути дата підписання наказу про звільнення або факт заключення правочину. Це ті факти, однозначність яких підтверджується.

Спростовними є ті факти, що не є беззаперечними. На мою думку, їх обов'язково необхідно враховувати адвокату для формування правової позиції по справі. Проте, по-перше, остання не має ґрунтуватись виключно на спростовних фактах, адже однією з їх особливостей є те, що упущення таких фактів не несе шкоди основним обставинам справи. І, по-друге, використання такої інформації потребує додаткової роботи щодо пошуку доказів на її підтвердження.

Окрім групування фактичних обставин, надзвичайно важливим є їх позиціонування. Позиціонування полягає у віднесенні фактичних обставин до таких, що підтверджують вибрану адвокатом та клієнтом позицію або ж спростовують її. Отже, наявні фактичні обставини адвокат може умовно групувати на «підтверджувальні», «спростовні» та «інтерпретаційні» [13, с. 37-38]. Наступною сходинкою у роботі з доказами є їх розподіл на прямі та непрямі. Це є важливим для подальшої по-

будови позиції по справі. Прямі докази – це докази, які однозначно вказують на наявність чи відсутність певних фактичних обставин приватноправового спору. Непрямі докази – це докази, які дають змогу зробити припущення про наявність чи відсутність певної обставини. Це докази, змістом яких є відомості про фрагментарні факти, які до предмету доказування не входять, однак через свій об'єктивний зв'язок із ними дають підстави для висновку про наявність чи відсутність досліджуваного приватноправового спору [12, с. 130-131]. Якщо якась обставина справи не підтверджується доказом, це є сигналом для адвоката щодо необхідності його встановлення, а отже, виникає потреба у зборі інформації адвокатом.

Аналіз нормативно-правової основи справи. Важливою стадією здійснення консультативної діяльності адвокатом є аналіз нормативно-правової основи справи. Пропоную під поняттям аналізу нормативно-правової основи справи як стадії консультативної діяльності адвоката розуміти діяльність адвоката, спрямовану на пошук норм, що регулюють спірні правовідносини, а також тлумачення цих норм.

Здійснюючи пошук норм, адвокат має дотримуватись таких правил.

1. Необхідно віднайти всі нормативно-правові акти, що регулюють спірні правовідносини.

2. Знайдені акти необхідно згрупувати за ієрархією.

3. Перевірити чинність знайдених нормативно-правових актів та актуальні зміни до них.

4. Необхідно узгодити часові межі дії нормативно-правових актів та обставин справи.

Також адвокату слід особливу увагу звертати на Постанови Пленуму Верховного суду України та Вищих судів, аналізувати сталу суддівську практику та практику Європейського Суду з прав людини. Аналіз судової практики дозволяє адвокату здійснити казуальне тлумачення норм права. Також це надає можливість адвокату здійснити прогноз імовірного подальшого розвитку спірних правовідносин, оскільки акти казуального тлумачення судів вищої інстанції можуть виступати для нижчих органів як зразки розуміння застосування закону. Нижчі інстанції завжди орієнтуються на практику тлумачення і застосування законів вищими органами і зазвичай слідує їй. Проте варто пам'ятати, що такий прецедент є лише зразком для наслідування, для правильного розуміння і застосування закону. Неприпустимо ґрунтувати позицію по справі, спираючись лише на рішення судів вищих інстанцій.

Формування правової позиції та консультація. Формування правової позиції у справі – важлива стадія консультування адвоката, адже вона є завершальною. Зрештою, саме задля вирішення свого конфлікту до адвоката і звертається клієнт. Ефективне представництво інтересів клієнта вимагає вироблення певної позиції, що буде найвигіднішою для клієнта. Вироблення позиції дозволяє помітити сильні і слабкі сторони захисту, виявляє необхідні докази для підсилення власної позиції чи послаблення опонентів, дозволяє більш ефективно використати правові норми. Перш ніж підійти до з'ясування особливостей формування правової позиції, необхідно з'ясувати суть цього поняття. Так, А. В. Гриньова вважає, що під правовою позицією слід розуміти оцінку правової реальності, та систему аргументів, що лежать в основі законотворчої, судової та іншої правозастосовчої діяльності [8, с. 9]. Томас Мое дотримується думки, що позиція у справі – це логічна і переконлива історія про те, що відбулося насправді [4, с. 455-498]. Л. Воскобітова визначає правову позицію як версію сторони щодо фактичних обставин справи та заявлених вимог, обґрунтованих даною версією [7, с. 220]. Для того, аби зрозуміти сутність поняття «правова позиція», варто виділити її ознаки. Зокрема, виділяють:

- системність;
- суб'єктивну зумовленість;
- переконання як форму опосередкування інформації;
- визначеність змісту позиції;
- завершеність і внутрішню несуперечність;
- стійкість.

Отже, формування позиції у справі можна визначити як заснований на всебічному аналізі правового матеріалу та фактичних обставин справи вибір юристом спільно з довірцем форми і способу захисту правомірного домагання довірителя.

Після вибору позиції у справі розпочинається завершальна сходинка стадії формування позиції, а саме формування стратегії та тактики подальшої поведінки клієнта. Звичайно, це залежить від того, який варіант вирішення спору обрав клієнт: позасудове врегулювання чи все ж звернення до суду. Якщо був вибраний позасудовий варіант врегулювання, то доцільно з'ясувати можливість зустрічі з протилежною стороною спору разом з адвокатом, проведення переговорів. У разі вибору судового вирішення варто обговорити, коли краще подавати позовну заяву до суду, в який суд звертатись, у разі продовження співпраці – підготувати позов. Важливо також наголосити клієнту, що у разі виникнення нових обставин у справі він повинен обов'язково

повідомляти про це, адже це може вплинути на подальшу тактику ведення справи та способи реалізації заданого результату.

Висновки.

1. Консультування є складним комплексним явищем, що у своєму розвитку проходить такі стадії: підготовча; інтерв'ю (опитування); збір інформації та її подальший аналіз; аналіз обставин справи; аналіз нормативно-правової основи справи; матеріально-правова кваліфікація справи та процесуально-правова кваліфікація справи; формування правової позиції у справі, аналіз її переваг та недоліків; консультація (вироблення правової позиції по справі після обговорення з клієнтом).

2. Серед завдань консультування варто виділяти найбільш повний збір аналіз інформації щодо наявного правового конфлікту; аналіз отриманої інформації; матеріально-правову та процесуально-правову кваліфікацію обставин справи; визначення всіх можливих способів вирішення конфлікту; аналіз переваг та недоліків запропонованих варіантів розв'язання ситуації. Кожне із зазначених завдань знаходить своє вирішення на конкретних стадіях консультування.

3. Підготовча стадія в процесі консультування – це стадія консультування, під час якої адвокат здійснює первинне ознайомлення з обставинами справи, знайомство з особою клієнта, організацію робочого простору.

4. Опитування як стадія консультування адвоката – це збір адвокатом інформації від клієнта (третіх осіб) з метою формування первинного бачення правової проблеми довірителя та отримання додаткової предметної інформації по суті спору.

5. Збір інформації адвокатом – це діяльність адвоката в ході здійснення консультативної діяльності, спрямована на встановлення обставин у справі та інформації, що їх підтверджує, шляхом додаткового опитування клієнта та третіх осіб, аналізу документів та їх витребування, використання інформації з відкритих джерел та/або відкритих реєстрів, використовуючи інструмент адвокатського запиту та іншими способами, не забороненими законом.

6. Аналіз фактичних обставин справи – це стадія консультативної роботи адвоката, що полягає у здійсненні правового аналізу фактів об'єктивної реальності, що становлять основу юридичного конфлікту, їх позиціонування та здійснення їх належного обґрунтування.

7. Формування позиції у справі можна визначити як заснований на всебічному аналізі правового матеріалу та фактичних обставин справи вибір юристом спільно з довірцем форми і способу захисту правомірного домагання довірителя.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 26.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України Відомості Верховної Ради України. 2013 р. № 27. С. 1438. Ст. 282.
3. Правила адвокатської етики. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf
4. Moet T. Trial Techniques. N. Y. : Little, Brown & Co., 1996: Chapter X. Trial Preparation and Strategy. P. 455-498.
5. Адвокатура України : у 2-х книгах: навчальний посібник / Фурса С.Я., Фурса С.І., Біляневич В.Е., Щербак С.В. та ін.; за ред. С.Я. Фурси. Київ : Видавець Фурса С.Я.; КНТ.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови : понад 170 000 слів / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. Ірпінь : Перун, 2004. 1440 с.
7. Воскобитова Л.А. (ред.) Адвокат: навыки профессионального мастерства. М.: Wolters Kluwer, 2006. 341 с.
8. Гриньова А. В. Поняття і види судових правових позицій (питання теорії): дис. ... канд. юрид. наук. М., 2008. С. 9.
9. Зейкан Я., Сафулька С. Настільна книга адвоката в кримінальній справі. Консультативна робота адвоката. К.: ВД Дакор, 2013. 576 с.
10. Краснейчук А. Управлінське консультування як різновид консультативної діяльності в системі державного управління. Вісник НАДУ. 2007. № 1. С. 43-50.
11. Соціологія : словник термінів і понять / Є.А. Біленький, М.А. Козловець, І.В. Саух, В.О. Федоренко, А.А. Котвицький та ін. ; за ред. Є.А. Біленького, М.А. Козловця. Київ : Кондор, 2006. 372 с.
12. Фурса С.Я., Щюра Т.В. Докази і доказування у цивільному процесі : Науково-практичний посібник. Київ : КНТ, видавництво, 2005. 256 с.
13. Самолюк В. Юридична практика: основи ефективного консультування. Острог: Видавництво Нац. ун-ту "Острозька академія", 2005. 76 с.

Статья посвящена анализу консультирования адвокатом как сложного многокомпонентного явления. Автором сосредоточивается внимание на стадиях консультирования, отдельных научных подходах к их определению. Отдельное внимание посвящено определению каждой из исследованных стадий. В частности, представлены их авторские дефиниции и подходы к содержательному пониманию.

Ключевые слова: адвокатура, адвокатская деятельность, консультативная работа, консультирование, стадии консультирования.

The article is devoted to the analysis of counseling by an attorney as a complex multicomponent phenomenon. The author focuses on the stages of counseling, individual scientific approaches to their definition. Particular attention is devoted to the definitions of each of the stages studied. In particular, their author's definitions and approaches to meaningful understanding are provided.

Key words: advocacy, advocacy, advisory work, consulting, consultation stages.